

**Положення про порядок
розслідування нещасних
випадків, що сталися під час
навчально-виховного
процесу в навчальних
закладах**

Наказ Міністерства освіти і науки
України № 1365 від 07.10.2013р.

- Положення розроблене відповідно до статті 26 Закону України «Про освіту», статті 30 Закону України «Про охорону праці», пункту 4 Порядку проведення розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 листопада 2011 року № 1232, з метою забезпечення безпечних і нешкідливих умов навчання, праці та профілактики травматизму в навчальних закладах

Положення встановлює єдиний порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, що сталися з вихованцями, учнями, студентами, курсантами, слухачами, стажистами, клінічними ординаторами, аспірантами, докторантами (далі – учасники навчально-виховного процесу) під час навчально-виховного процесу, у тому числі під час трудового та професійного навчання в навчальних закладах на території України, і поширюється на дошкільні, загальноосвітні, професійно-технічні, позашкільні, вищі навчальні заклади, заклади післядипломної освіти незалежно від форм власності й підпорядкування.

Нещасні випадки, що сталися з працівниками, які працюють на умовах трудового договору (контракту) або фактично допущені до роботи у навчальних закладах, підлягають розслідуванню і обліку відповідно до Порядку проведення розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 листопада 2011 року № 1232 (далі - Порядок розслідування нещасних випадків на виробництві).

Терміни у Положенні вживаються в таких значеннях:

- нещасний випадок - обмежена в часі подія, раптовий вплив небезпечного фактора чи середовища, що сталися під час навчально-виховного процесу, внаслідок яких заподіяно шкоду здоров'ю або настала смерть учасника навчально-виховного процесу;
- травма - порушення анатомічної функції тканин або органів людини, спричинене зовнішньою дією або впливом зовнішнього фактора.
- Інші терміни вживаються у значеннях, наведених у Законах України [«Про освіту»](#), [«Про охорону праці»](#), [Порядку розслідування нещасних випадків на виробництві](#) та інших нормативно-правових актах з цих питань.

Розслідуванню підлягають нещасні випадки, що трапилися з учасниками навчально-виховного процесу під час навчально-виховного процесу і призвели до тимчасового (більш як на один робочий (навчальний) день залежно від типу та організації роботи навчального закладу) або стійкого погіршення стану здоров'я чи їх смерті, а саме: травми через нанесення тілесних ушкоджень різного походження, у тому числі нанесених іншою особою, предметами, отруєння, теплові удари, опіки, обмороження, утоплення, ураження електричним струмом, блискавкою та інші ушкодження, отримані внаслідок аварій, пожеж, стихійного лиха (землетруси, зсуви, повені, урагани, інші надзвичайні події), контакту з представниками тваринного та рослинного світу.

Розслідуванню підлягають нещасні випадки, що сталися:

- під час проведення навчальних занять (лекцій, уроків, практичних, лабораторних занять, інших занять та в перервах між ними) відповідно до навчальних, виробничих і наукових планів та розкладу занять;
- під час прямування на заняття з одного корпусу навчального закладу до іншого пішки чи на транспорті, якщо це визначено навчальними, виробничими і науковими планами та розкладом занять;
- під час проведення позакласних, позашкільних та інших заходів у вихідні, святкові та канікулярні дні, якщо ці заходи здійснюються під безпосереднім керівництвом працівника навчального закладу (викладача, вчителя, вихователя, класного керівника, майстра виробничого навчання тощо) або іншої особи, яка призначена наказом керівника навчального закладу за його згодою;
- під час занять з трудового і професійного навчання, проведення професійних, науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, виробничої та навчальної практики, які проводяться відповідно до навчальних планів у навчальних закладах або на ділянках (територіях), що їм належать;

- під час роботи у шкільних лісництвах, на навчально-дослідних ділянках навчального закладу;
- під час роботи у трудових студентських загонах, учнівських об'єднаннях (таборах праці і відпочинку);
- під час проведення спортивних змагань, тренувань, оздоровчих заходів, екскурсій, походів, експедицій, організованих навчальним закладом у встановленому порядку;
- під час перевезень учасників навчально-виховного процесу до місця проведення навчання, інших заходів і назад у разі організованого прямування їх на запланований захід на транспорті або пішки;
- унаслідок вживання алкоголю, наркотичних або інших психотропних речовин, а також унаслідок їх дії (асфіксія, інсульт, зупинка серця тощо) за наявності медичного висновку, якщо нещасні випадки сталися під час проведення занять

Погіршення стану здоров'я або втрату працездатності внаслідок нещасного випадку встановлює та засвідчує лікувально-профілактичний заклад.

Лікувально-профілактичний заклад, куди доставлено потерпілого внаслідок нещасного випадку, що стався під час навчально-виховного процесу, на письмовий запит керівника навчального закладу надає медичний висновок про стан потерпілого та характер ушкоджень.

Нещасні випадки, що трапилися з учасниками навчально-виховного процесу, які мешкають у гуртожитках навчальних закладів, і пов'язані з порушенням правил перебування у гуртожитках, затверджених в установленому порядку, розслідуються і беруться на облік відповідно до Порядку розслідування та обліку нещасних випадків невиробничого характеру.

Контроль за правильним і своєчасним розслідуванням і обліком нещасних випадків, що сталися під час навчально-виховного процесу, а також виконанням заходів щодо усунення причин, що викликали нещасний випадок, здійснює відповідний орган управління освітою, засновник (власник), якому підпорядкований навчальний заклад.

Громадський контроль здійснюють професійні спілки через своїх представників у навчальному закладі, а також уповноважені трудового колективу навчального закладу з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності.

Розслідування нещасних випадків

Про кожний нещасний випадок, що трапився під час навчально-виховного процесу за обставин, що визначені в пункті 5 розділу I цього Положення, потерпілий або свідок нещасного випадку повинен повідомити безпосереднього керівника (учителя, вихователя, викладача, іншу особу, яка була присутня під час проведення заходів навчально-виховного процесу в навчальному закладі чи за його межами), який зобов'язаний:

- терміново організувати надання першої медичної допомоги потерпілому, у разі необхідності - його доставку до лікувально-профілактичного закладу;
- зберегти обстановку на місці в тому стані, в якому вона була на момент події (якщо це не загрожує життю і здоров'ю тих, хто там перебуває, і не призведе до більш тяжких наслідків);
- повідомити про те, що сталося, керівника навчального закладу та особу, на яку покладено відповідальність за охорону праці, безпеку життєдіяльності в навчальному закладі.

Якщо нещасний випадок трапився під час походів, екскурсій або інших заходів поза територією району (міста), де розташовано навчальний заклад, особа, відповідальна за проведення заходу, негайно повідомляє також орган управління освітою за місцем події.

Дії керівника навчального закладу

Керівник навчального закладу, одержавши повідомлення про нещасний випадок, зобов'язаний негайно:

- ужити заходів щодо усунення причин, що викликали нещасний випадок;
- повідомити батьків потерпілого (особу, яка представляє його інтереси);
- направити письмовий запит до лікувально-профілактичного закладу для отримання медичного висновку про характер і тяжкість ушкодження потерпілого;
- протягом доби утворити наказом комісію з розслідування нещасного випадку у складі не менше ніж три особи та організувати розслідування нещасного випадку.

Про нещасний випадок, що стався з учасником навчально-виховного процесу через нанесення тілесних ушкоджень внаслідок бійок, скоєння правопорушень під час навчально-виховного процесу, керівник навчального закладу також інформує правоохоронні органи.

Склад комісії по розслідуванню

До складу комісії з розслідування нещасних випадків включаються:

- заступник керівника навчального закладу, на якого покладено відповідальність за охорону праці, безпеку життєдіяльності навчального закладу (голова комісії) і який пройшов навчання і перевірку знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності відповідно до [Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці в закладах, установах, організаціях, підприємствах, підпорядкованих Міністерству освіти і науки України](#), затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 18 квітня 2006 року № 304, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 07 липня 2006 року за № 806/12680;
- керівник служби охорони праці навчального закладу або особа, на яку наказом керівника покладено ці обов'язки;
- член комітету профспілкової організації або уповноважений трудового колективу навчального закладу з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності.
- Якщо чисельність працівників навчального закладу менша ніж 20 осіб (дошкільний навчальний заклад, позашкільний навчальний заклад тощо), комісію з розслідування нещасного випадку утворює орган управління освітою, засновник (власник), якому підпорядкований навчальний заклад.

До складу комісії не включається працівник навчального закладу, який безпосередньо відповідає за стан охорони праці, безпеки життєдіяльності у структурному підрозділі навчального закладу (лабораторія, кабінет, майстерня тощо), де стався нещасний випадок.

Комісія з розслідування нещасного випадку зобов'язана протягом трьох робочих днів з дати її утворення провести розслідування нещасного випадку. У разі необхідності проведення експертиз, лабораторних досліджень, випробувань, надання інших документів для встановлення обставин та причин нещасного випадку строк розслідування може бути продовжено за погодженням з органом управління освітою вищого рівня, але не більше ніж на місяць. Рішення про таке продовження приймає комісія з розслідування нещасного випадку, наказ про продовження строку розслідування видає керівник навчального закладу, який затвердив склад комісії.

КОМІСІЯ ПОВИННА

- з'ясувати обставини і причини нещасного випадку;
- отримати пояснення у потерпілого;
- виявити і опитати свідків та осіб, які допустили порушення нормативно-правових актів з охорони праці та безпеки життєдіяльності;
- розробити заходи щодо усунення причин нещасного випадку, визначити відповідальних за це осіб;
- скласти акт про нещасний випадок за формою Н-Н (далі - акт Н-Н) згідно з додатком 1 до цього Положення у п'яти примірниках, який затверджується керівником навчального закладу.
- До акта Н-Н додаються пояснення свідків, потерпілого та інші документи щодо обставин нещасного випадку, наявності шкідливих і небезпечних факторів та медичний висновок про стан здоров'я потерпілого в результаті нещасного випадку.

- Акт Н-Н підписують голова та всі члени комісії з розслідування нещасного випадку. У разі незгоди зі змістом зазначеного акта член комісії письмово викладає свою думку, яка додається до акта і є його невід'ємною частиною, про що робиться запис в акті Н-Н.
- Керівник навчального закладу відповідає за правильне і своєчасне розслідування та облік нещасних випадків, складання акта Н-Н, розроблення і виконання заходів щодо усунення причин нещасного випадку.

- Керівник навчального закладу протягом одного робочого дня після одержання матеріалів, підготовлених комісією з розслідування за підсумками її роботи, повинен розглянути і затвердити акт Н-Н.

Примірники затвердженого акта Н-Н протягом трьох робочих днів надсилаються керівником навчального закладу:

- потерпілому, батькам або особі, яка представляє інтереси потерпілого;
- керівнику структурного підрозділу навчального закладу, де стався нещасний випадок;
- начальнику служби охорони праці навчального закладу або особі, на яку покладено ці обов'язки (відповідальному);
- органу управління освітою за місцезнаходженням навчального закладу, засновнику (власнику) навчального закладу;
- архіву навчального закладу.

- Нещасний випадок, про який потерпілий не повідомив керівника навчального закладу протягом робочого (навчального) дня, коли трапився нещасний випадок, або наслідки якого проявилися не відразу і засвідчені лікувально-профілактичним закладом, розслідується протягом календарного місяця з дня одержання письмової заяви потерпілого (його батьків або особи, яка представляє інтереси потерпілого) згідно з цим Положенням. У цьому разі питання про складання акта Н-Н вирішується комісією з розслідування навчального закладу, яка утворюється наказом керівника навчального закладу, після всебічної перевірки заяви про нещасний випадок з урахуванням усіх обставин, медичного висновку про характер травми, можливої причини її походження, свідчень учасників та інших доказів. Одержання медичного висновку покладається на керівника навчального закладу.

- Нещасні випадки, що сталися з учасниками навчально-виховного процесу навчальних закладів під час проходження ними виробничого навчання, практики або виконання робіт на підприємстві під керівництвом його посадових осіб, розслідуються і беруться на облік підприємством згідно з [Порядком розслідування нещасних випадків на виробництві](#). У розслідуванні бере участь представник навчального закладу.
- Нещасні випадки, що сталися на підприємстві з учасниками навчально-виховного процесу навчальних закладів, які проходять виробниче навчання, практику або виконують роботу під керівництвом учителя, викладача, майстра виробничого навчання навчального закладу на дільниці, виділеній підприємством для цієї мети, розслідуються органом управління освітою за місцезнаходженням навчального закладу або керівником навчального закладу спільно з представником підприємства, оформляються актом про нещасний випадок, пов'язаний з виробництвом, за формою Н-1, наведеною в додатку 4 до [Порядку розслідування нещасних випадків на виробництві](#), беруться на облік органом управління освітою, навчальним закладом та підприємством. Один примірник затвердженого акта про нещасний випадок, пов'язаний з виробництвом, за формою Н-1 надсилається керівнику навчального закладу за місцем навчання потерпілого, другий - до органу управління освітою, засновнику (власнику), якому підпорядкований навчальний заклад.

- Після закінчення лікування або у разі смерті потерпілого від нещасного випадку відповідно до довідки лікувально-профілактичної закладу керівник навчального закладу складає та надсилає в десятиденний строк до органу управління освітою та всім особам і організаціям, зазначеним у пункті 10 цього розділу, яким надсилалися акти Н-Н, повідомлення про наслідки нещасного випадку згідно з додатком 2 до цього Положення.
- Усі нещасні випадки, оформлені актами Н-Н, беруться на облік і реєструються навчальним закладом, органом управління освітою у журналі реєстрації нещасних випадків, що сталися з учасниками навчально-виховного процесу, згідно з додатком 3 до цього Положення.

- Нещасні випадки, що трапилися з учасниками навчально-виховного процесу і не спричинили втрату здоров'я, наслідком яких є мікротравми, засвідчуються і реєструються медичним працівником навчального закладу в окремому журналі реєстрації мікротравм, що сталися з учасниками навчально-виховного процесу, згідно з додатком 4 до цього Положення. Такі нещасні випадки не беруться на облік навчальним закладом.
- У разі настання через деякий час у постраждалого від мікротравм ушкодження здоров'я розслідування нещасного випадку проводиться відповідно до загального розслідування.

- Нещасні випадки, що сталися з учасниками навчально-виховного процесу в транспортних засобах (автомобільному, залізничному, міському електротранспорті тощо) за обставин, зазначених в абзаці восьмому пункту 5 розділу I цього Положення, розслідуються відповідно до цього Положення з урахуванням матеріалів розслідування, що проводять уповноважені на це органи у встановленому порядку. Для отримання результатів розслідування уповноважених органів керівник навчального закладу надсилає до них письмовий запит.

Спеціальне розслідування нещасних випадків

Спеціальному розслідуванню підлягають нещасні випадки:

- групові, що трапилися одночасно з двома і більше потерпілими, незалежно від тяжкості тілесних ушкоджень;
- що спричинили тяжкі наслідки (у тому числі інвалідність потерпілого);
- із смертельним наслідком; випадки смерті учасників навчально-виховного процесу під час навчально-виховного процесу.

Про груповий нещасний випадок, нещасний випадок, що спричинив тяжкі наслідки, нещасний випадок із смертельним наслідком та у випадку смерті учасників навчально-виховного процесу під час навчально-виховного процесу керівник навчального закладу зобов'язаний негайно повідомити:

- батьків потерпілого або особу, яка представляє його інтереси;
- лікувально-профілактичний заклад за місцем, де стався нещасний випадок (у разі виявлення отруєнь - відповідний територіальний орган державної санітарно-епідеміологічної служби);
- орган управління освітою, інший центральний орган виконавчої влади, засновника (власника), якому підпорядкований навчальний заклад;
- органи прокуратури та внутрішніх справ за місцем, де стався нещасний випадок.

Повідомлення про нещасний випадок (груповий / із смертельним наслідком) згідно з додатком 5 до цього Положення надсилається за допомогою засобів оперативного зв'язку (телефон, телеграф, факс тощо).

Звітність про нещасні випадки

- Навчальний заклад на підставі актів Н-Н подає адміністративні дані - звіт про травматизм під час навчально-виховного процесу в навчальному закладі за підсумками року за формою НВ (додаток 7) органу управління освітою за місцезнаходженням. Органи управління освітою на місцях складають зведений звіт про травматизм під час навчально-виховного процесу в навчальних закладах за формою НВ згідно з додатком 8 до цього Положення, який надсилають органам управління освітою вищого рівня.
- Керівник навчального закладу відповідає за достовірність зазначених у звіті відомостей згідно із законодавством України.

- Навчальний заклад, органи управління освітою за місцезнаходженням навчальних закладів, МОН України заслуховують на засіданнях педагогічних рад, колегій, на нарадах стан травматизму серед учасників навчально-виховного процесу, проводять аналіз причин нещасних випадків, що трапились, розробляють заходи щодо їх запобігання.
- 5. Контроль за правильним і своєчасним розслідуванням та обліком нещасних випадків, що трапились з учасниками навчально-виховного процесу під час навчально-виховного процесу, а також за виконанням заходів щодо усунення причин нещасних випадків здійснюють МОН України, Міністерство освіти і науки, молоді та спорту Автономної Республіки Крим, органи управління освітою за місцезнаходженням навчальних закладів.

